

وقتی علامه‌ها در شهر علامه‌ها غریبی می‌کنند / شهر علامه‌های ایران نام آشنای غریب برای علمای آذربایجان

سالروز بزرگداشت مرزبان حریم تشیع علامه مجاهد شیخ عبدالحسین امینی مؤلف «الغدیر» بار دیگر با عدم توجه و برنامه‌ریزی مسئولان دینی و فرهنگی تبریز سپری شد.

سالروز بزرگداشت مرزبان حریم تشیع علامه مجاهد شیخ عبدالحسین امینی مؤلف «الغدیر»؛ بار دیگر با عدم توجه و برنامه‌ریزی مسئولان دینی و فرهنگی تبریز سپری شد.

به گزارش خبرگزاری فارس از تبریز، 12 تیرماه سالروز رحلت عبدالحسین امینی نجفی مشهور به علامه امینی است، که روز گذشته نیز همچون سال‌های گذشته با برگزاری کوچکترین مراسم و آیینی که در شأن و منزلت این علامه بزرگ جهان باشد در شهرهای علامه‌ها؛ تبریز، اهواز، مشهد، قم و سایر شهرها، هیچ‌گونه توجهی به بزرگداشت این بزرگ جهان و دست‌انداختن به فکر تکریم از مشاهیر و علمای آذربایجان نباشد چرا که این اندیشمندان و علما ذخایر این نظام و جهان اسلام هستند.

با این حال برای رسیدن به این حقیقت فقط کافی است، یک نگاه گذرا به مراسم نکوداشت، یادواره و حتی مراسم سالروز درگذشت این عالم بزرگ جهان اسلام در سال‌های جاری و به ویژه در دهه‌ها و سال‌های اخیر در سطح ملی و زادگاهشان داشته باشیم که کوچکترین اطلاع‌رسانی و تبلیغاتی در این راستا صورت نگرفته و یا در حد کافی نبوده است.

با این اوصاف، ناگفته نماند، اگر این خطه در گذشته و این روزها به عنوان مهد تمدن فرهنگ، هنر و اندیشه مطرح بوده و هست به‌خاطر وجود مشاهیر و علمای همچون علامه امینی (صاحب‌الغدیر)، علامه سیدمحمدحسین طباطبایی (صاحب تفسیر المیزان) و علامه محمدتقی جعفری (فیلسوف شرق) بوده است.

وقتی علامه‌ها در شهر علامه‌ها غریبی می‌کنند؛

ثبت ملی تبریز نیز به عنوان نخستین پایتخت تشیع در جهان اسلام را می‌توان از جمله مهمترین افتخارات آذربایجانی‌ها و در این خصوص تبریزی‌ها به حساب آورد که بی‌تردید در این راستا هم نباید نقش برجسته علما و روحانیون آذربایجان را در تبیین و نهادینه کردن ابعاد مختلف مذهب تشیع در ایران و در این میان انتخاب شهر اولین‌ها به عنوان نخستین پایتخت تشیع در جهان اسلام نادیده گرفت.

در واقع آنچه در این راستا مهم به نظر می‌رسد این است که اکثر مواقع و بعضی وقت‌ها مسئولان، دست اندرکاران و تلاشگران فرهنگی، اجتماعی و دینی و به ویژه دستگاه‌های ذی‌ربط، دانسته یا ندانسته پشت به میراث گرانقدر خویش می‌کنند.

نکته در خور تأمل دیگر اینکه، در طول سال‌ها بارها می‌شود که دستگاه‌ها و سازمان‌های مختلف یادواره‌ها، همایش‌ها، کنگره‌ها و مراسم مختلفی را برای سایر مفاخر، مشاهیر، بزرگان و دانشمندان کشورمان و دیگر جهان را سرلوحه برنامه‌ها و فعالیت‌های خود قرار می‌دهند، ولی با این وجود متأسفانه در برخی مواقع سال‌ها می‌گذرد که کمترین یادی از علما، مفاخر، مشاهیر و بزرگان منطقه می‌شود، و به سخن دیگر به نوعی آنها را فراموش می‌کنیم.

از سویی، نوع برخورد و نگاهی که دست اندرکاران، مسئولان و دستگاه‌های متولی در سال‌ها و دهه‌های اخیر به این‌گونه مسائل باعث شده که امام جمعه تبریز در خطبه‌ها و نماز جمعه هفته‌گذشته در این ارتباط خواستار تکریم علما و مشاهیر این خطه از سوی دستگاه‌های ذی‌ربط و متولیان فرهنگی این حوزه شده بود.

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدمحمدعلی آل‌هاشم با بیان این مطلب که مسئولان فرهنگی باید نام علامه امینی را زنده نگه دارند، یادآور شده بود: «مسئولان فرهنگی باید تلاش کنند نام علامه‌ها را زنده نگه دارند و کارهای ایشان را بین جوانان ترویج دهند».

امام جمعه شهرستان تبریز با اشاره به 12 تیرماه سال ۱۳۴۹، سالگرد ارتحال علامه امینی اضافه کرده است: «ایشان یکی از افتخارات آذربایجان هستند که در آن دوران وهابیت در کشور ریشه انداخته بود ولی این عالم بزرگوار مقابل آنها ایستاد و با تألیف کتاب «الغدیر»؛ سنت نبوی و اسلام ناب محمدی را زنده کرد».

شهر علامه‌های ایران نام آشنای غریب برای علمای آذربایجان

با این اوصاف و مقدمه، به سر موضوع اصلی خود بر می‌گردیم که شهر تبریز به خاطر وجود علمای بزرگی چون علامه طباطبایی، علامه امینی و علامه جعفری به شهر علامه‌ها؛ هم مشهور است. از این رو، با توجه به رسالت خطیر حرفه‌ای که اصحاب رسانه در قبال جامعه دارند و دلیل محکم و قوی دیگر اینکه، شهر تبریز نیز به شهر علامه‌ها نیز مشهور است.

سالروز رحلت علامه امینی را بهانه کردیم تا اینکه هم به رسالت و وظایف حرفه‌ای و اخلاقی خویش در این راستا عمل کرده باشیم، همچنین در تحلیلی به گوشه‌هایی از زندگی علمی و سلوک عملی علامه امینی نظری انداخته باشیم.

در کلاس درس علامه امینی(ره)

شیخ عبدالحسین امینی معروف به علامه امینی(ره)، صاحب «الغدیر»؛ در سال 1320 هـ. ق مطابق با 1281 هـ. ش در روستای (سردها) از توابع شهرستان سراب به دنیا آمد. اولین معلم علامه امینی رحمه الله پدر بزرگوارشان میرزااحمد امینی تبریزی بوده است.

به عبارت دیگر، خاندان امینی خاندانی اهل علم، فضل، تقوا و بینش و دارای سابقه در خدمات دینی بود. پدر علامه امینی حجت‌الاسلام حاج میرزااحمد امینی (متوفی 1370 هـ. ق)، خود از افاضل و عالمان نامی و معروف منطقه بود.

علامه امینی(ره) با استعداد و نبوغ عجیبی که داشت از همان اوان کودکی مقدمات علوم را در مدارس تبریز آموخت اما چون نفس استعلا طلب وی در آموختن علم در محدوده آذربایجان قانع نشد، عاقبت از تبریز رخت بر بست و راهی نجف اشرف گردید و در آنجا از محضر مراجع و اساتید بزرگ آن دیار از جمله (سیدابوالحسن اصفهانی، میرزا حسین نائینی، شیخ عبدالکریم حائری، شیخ محمدحسین کمپانی، اصفهان، سیدمحمد مولانا، سیدمرتضی خسرو شاهی، شیخ حسین، سیدمحمد فیروز، آبادی و سیدابو تراب خوانساری)، کسب علم نمود، تا به‌درجه اجتهاد رسید.

علامه امینی (رحمه الله) بیشتر عمر خود را صرف تدوین و نگارش کتاب «الغدیر»؛ کرد. علامه‌های امینی را غیر از «الغدیر»؛ تألیفات ارزشمند دیگری است، از دیگر آثار این عالم بزرگ آذربایجان، می‌توان به «کامل الزیارات»، «سیرت و سنتنا»، «سیره نبینا»، «اعلام الانام فی معرفة الملک»، «شهادت راه فضیلت»، «تفسیر سوره حمد»، «ثمرات الاسفار»، «رساله در علم درایه»، «رساله در نیت»، «ریاض الانس»، «راه و روش ما راه و روش پیامبر ماست» و ... اشاره کرد.

اما گل سر سبد تألیفات علامه حاصل زحمات 40 ساله و موجب شهرت ایشان در اقطار ممالک اسلامی، کتاب بی‌مانند «الغدیر»؛ است که بالغ بر بیست جلد می‌باشد.

در تراز خط علامه امینی (ره)

به هر حال، هریک از این آثار در نوع خود علاوه بر پاسخ به سؤالات علمی مشتمل بر نکات دقیق و ارزشمند تحقیقی هستند و برخی از زوایای تاریک علمی و پژوهشی را روشن می‌سازند. علامه غیر از تألیف کتب، به خدمات دیگری نیز می‌پرداخت از جمله کتابخانه (مکتبه الامام امیر المومنین العامه) در نجف از باقیات الصالحات آن بزرگوار بوده و از نظر کیفیت در شمار با ارزش‌ترین کتابخانه‌های علمی دنیای اسلام است.

یکی از کارهای مهم علامه امینی احداث کتابخانه بزرگی در نجف اشرف است. علامه امینی در علوم اسلامی مانند تفسیر، حدیث درایه و علم رجال، استاد و متبحری بی‌$zwnj$مانند و به خصوص در علم فقه و تاریخ$zwnj$گویی سبقت را از همه محققان در ربود.

علامه امینی(ره)، برای گردآوری مطالب الغدير؛ سفرهای پژوهشی بسیار کرد، در سرزمینها و شهرها، کعبه آمالش کتابخانههای عمومی و شخصی بود این سفرهای پر بار عموماً به مطالعه و استنتاج و تهیه مأخذ و ملاقات با استادان میگذشت.

از جمله شهرهایی که وی به این هدف به آنها سفر کرد، می‌توان: حیدرآباد، دکن، علیگره، لکنهو، کانپور، جلالی (در هند)، رامپور، فوعه، معره، قاهره (در مصر)، حلب، نبل و دمشق (در سوریه) را بر شمرده، عشق به خاندان عترت چنان سراسر وجودش را فرا گرفته بود که ساعت‌ها مطالعه در مخزن کتاب‌ها و خطی و دستی‌یافتن به گوهرهای گرانبهای نبوی را بر خویشتن هموار ساخته و هرگز احساس خستگی نمی‌نمود.

با این اوصاف، به دنبال یک عمر فعالیت علمی و فرهنگی با برکت کم کم قوای بدنی علامه بزرگوار امینی رو به ضعف نهاد. در سال 1390؛های پایان زندگی دچار کسالت و ناراحتی جسمی شدند و در نهایت به دنبال شدت یافتن کسالت در روز 28 ربیع الثانی 1390 (برابر با 12 تیرماه 1349) به هنگام اذان ظهر دعوت حق را لبیک گفتند.

تکریم و نکوداشت از مشاهیر و علمای آذربایجان؛ شاید وقتی دیگر

به هر حال آنچه در این خصوص مهم است، این است که حق مسلم نسل امروز، فردا و فرداهای این سرزمین است تا با سبک زندگی، سیره و آثار مفاخر، مشاهیر، بزرگان و دانشمندان در قید حیات و از دنیا رفته منطقه خویش آشنا شوند.

از این رو، به خاطر مسؤولیت، رسالت و وظایف حرفه‌ای و اخلاقی خویش در تحلیل و گزارش‌های بعدی به سبک، سیره و آثار سایر مفاخر، مشاهیر، بزرگان و دانشمندان منطقه آذربایجان و در رأس آنها شهر تبریز خواهیم پرداخت چرا که تکریم و نکوداشت علما، مفاخر، بزرگان و شخصیت‌های علمی، ادبی و دینی در هر ملت و سرزمینی وظیفه تمام اقشار مختلف جامعه است.

از سوی دیگر، درباره این علمای بزرگ درس اخلاق، مفسر، فلیسوف، متکلم، فقیه، عارف و اسلام شناس بزرگ هر چه بگوییم، کم گفته‌ایم به طوری که اگر دفتر خاطرات تک تک این علما را باز کنیم، لحظه به لحظه زندگی آنان برای نسل امروز و فردای من و شما، درس زندگی، سعادت و نیک‌بختی و به خصوص راه کمال برای رسیدن به حقیقت است.

در حقیقت، این علما سرمایه‌های بزرگ جهان اسلام و به ویژه کشورمان بودند و اگر امروز شهر تبریز در بسیاری از عرصه‌ها به عنوان شهر اولین‌ها در ایران مطرح است بیشتر به خاطر وجود همین شخصیت‌های بزرگ بوده است.

از این رو، در حال حاضر که کشورمان و به ویژه نسل جوان، آماج همه‌زن‌ها و گسترده فرهنگی غرب و نرم دشمنان قرار گرفته، زنده نگه داشتن یاد و نام این علما، گام نهادن در مسیر حرکت و راه آنهاست، و با برگزاری گرامی‌داشت سالگرد رحلت، مراسم و یادواره‌زن‌ها و مختلف و از جمله بر پایی هر چه با شکوهرت مراسم، سالگرد رحلت، قدمی هر چند کوچک برای معرفی و شناساندن راه و آرمان‌زن‌ها و این علما برای آشنایی نسل برداشت.

این در حالی است که هیچ zwnj؛گونه ویژه برنامه و zwnj؛ای در نکوداشت یاد و خاطره علامه امینی، صاحب کتاب ارزشمند laquo؛الغدیرraquo؛ که همواره مورد تحسین علمای جهان تشیع قرار گرفته صورت نگرفت.

همچنین مؤسسه سه علامه تبریز نیز که با نام سه علامه بزرگوار امینی، طباطبایی و جعفری زینت یافته است، در 2 روز گذشته هیچ < zwnj>گونه برنامه و یا ویژه نامه < zwnj>ای در جهت تبیین آرا و نظرات آن این علامه انجام نشد.